

ГЕОГРАФСКЕ ОСНОВЕ РАЗВОЈА ТУРИЗМА У БЕЗДАНСКОЈ БАЊИ

GEOGRAPHIC BASES OF TOURISM DEVELOPMENT IN BEZDAN SPA

Кошић, К.*, Матић, С.**

Резиме

Бањска лечилишта на територији данашње Војводине изграђена су, углавном, почетком 20. века и тесно су повезана са бушењем артезијских бунара, из којих се обично добијала „чудотворна“ вода, што су општинари, у сваком случају желели да искористе за економски просперитет својих општина. Оне општине које су раније избушиле артезијске бунаре и раније приступиле изградњи бањских лечилишта успеле су да их доврше још пре Првог светског рата (Бечеј, Нови Сад, Стара Кањижа), док је Бездан бањско лечилиште добио тридесетак година касније. Данас, као и већина осталих бања у Војводини и Безданска бања има карактеристике здравствено-лечилишног центра, иако због низа околних туристичких вредности ово место има могућности за развој бањског туризма.

Кључне речи: Војводина, Бездан, здравствено-лечилишни центар, бањски туризам

Abstract

Spa medical centres in Vojvodina Province generally date back to the beginning of 20th century and are closely connected with the period of intensive drilling of artesian wells, which were used as “miraculous” water supplies for the municipalities. At that time they were being used by the local authorities with the intention of increasing economic prosperity in the municipalities. The municipalities which were the first to have drilled the artesian wells and commenced the building of spa medical centres managed to finish them prior to WWI (Bečej, Novi Sad, and Stara Kanjiža), whereas spa medical centre in Bezdan was finished almost 30 years later. Today, Bezdan spa, likewise the majority of other spas in Vojvodina Province, renders health services and medical treatment within its medical centre, although there are numerous tourist values in the surroundings that would certainly contribute to the development of spa tourism.

Key words: Vojvodina, Bezdan, spa medical center, spa tourism.

* Мр Кристина Кошић, ПМФ, Департман за географију, туризам и хотелијерство, Нови Сад

** Мр Станко Матић, професор, Техничка школа “Јован Вукановић”, Нови Сад

Туристичко-географски положај

Бездан се налази у северозападном делу Бачке на $45^{\circ} 50' 10''$ северне географске ширине и $18^{\circ} 10'$ источне географске дужине.

Село је смештено на лесној тераси, на месту где се она додирује са алувијалном равни Дунава. Лесна тераса испуњава источни, а алувијална раван западни део терена.

Насеље је са свих страна окружено водама, тако да се до њега може доћи само преко моста, од Колута преко Белог јарка, са гаковићке и сомборске стране преко Плазовића, од бачко-моношторске стране преко Великог канала, а од Барање преко Дунава. Бездан је од Дунава удаљен 4,5 km. Поред насеља пролази канал Бездан - Бечеј а источно од села пролази Плазовић. Код Бездана се налази почетак канала Дунав - Тиса - Дунав.

Географски положај Бездана, од свих подунавских насеља сомборске општине, најповољнији је, пре свега што је код овог насеља премошћен Дунав и Бачка непосредно спојена копном са Барањом. Од Сомбора преко Бездана према Бачком Брегу, води друга значајна копнена саобраћајница за Мађарску. Саобраћај Дунавом користи и Бездан, јер поред насеља, ако је потребно, пристају и бродови. Мањи пловни објекти користе и канал ДТД.

Атар има облик издуженог правоугаоника и у његовом средишњем делу је смештено насеље. Он се на југу граничи са атаром Бачког Моноштора, на југоистоку са Сомбором, на истоку са Гаковом, на северу са Колутом и на западу са Барањом. Бездански атар има површину од 13983 катастарских јутара, а од тога само насеље покрива 415 катастарских јутара (Група аутора, 1996).

Што се туристичко-географског положаја тиче, насеље Бездан је максимално искористило потенцијале саобраћајно - географског положаја. У том погледу окосницу чине магистрални путеви: Дунав - Бездан - Сомбор - Суботица и српско-мађарска граница - Бачки Брег - Сомбор - Бачка Паланка - Ердевик - Кузмин. Од регионалног значаја су саобраћајнице Сомбор - Апатин и Сомбор - Кљајићево - Сивац - Црвенка - Кула. Према томе, уочава се да повезаност Бездана са саобраћајницама међународног карактера (Е-75), углавном има сложен карактер, односно остварује се посредством релативно дугих магистралних или чак регионалних саобраћајница.

Природно-географске карактеристике

Релјеф

Релјеф терена чине две геоморфолошке целине, лесна тераса, која се протеже у источном делу атара и алувијална равна Дунава на западу. Дебљина леса на тераси је у овом сектору свега 4 - 5 m. Карактеристично за лесну терасу код Бездана је да на њој постоје многобројна лучна удубљења, као готово нигде у Бачкој. Почетак формирања лучних удубљења пада у прелесно доба, време када је Дунав, повлачећи се према југозападу, оставио знатан број меандара и обалских брежуљака истог правца.

Алувијалну равна чине два дела, алувијална тераса и инундациона равна. Алувијална тераса је овде слабо изражена. Између Бездана и Сомборске шикаре испресеца на је многобројним старим речним долинама између којих се уздижу брежуљци малих релативних висина. Ови фрагменти брежуљака могу се сматрати као еквивалент речној тераси. Даље низводно, алувијална тераса је све израженија, али и сложенија.

Инундациона равна Дунава је широка 6 km. Граница између инундационе равни и алувијалне терасе код Бездана слабо је изражена јер се алувијална тераса јавља фрагментално. Висина инундационе равни овде је 86 m и она надаље опада у правцу речног отицања. У инундационој равни срећемо меандре, мртваје, рукавце, обалске брежуљке и друге облике. Између

Бездана, Батине и Бачког Моноштора у инундационој равни, постоји велики број пресечених и напуштених меандара који затварају Сигу, Змајевац и Мали Казух (Група аутора, 1996).

Климатске карактеристике

Клима општине Сомбор условљена је географским положајем, струјањем ваздушних маса из Руске низије и централне Европе, струјањем са југа и југозапада и ваздушним масама са Атлантског океана. Територија општине се налази приближно у средишњем делу умереног топлотног појаса. Са простора Атлантика и Средоземља до Панонске низије продиру влажне ваздушне масе и фронталне падавине, али Панонски басен годишње добија мање падавина због велике изолованости овог простора венцима Алпа, Карпата и Динарида. Од активних центара ваздушног притиска на климатске прилике ове општине нарочито утичу азорски антициклон, азијски зимски антициклон и атлантски и средоземноморски циклон.

Температуре ваздуха су сличне као и у другим метеоролошким станицама Војводине. Метеоролошки елементи и појаве биће приказани за период 1971-1990. према подацима метеоролошке станице у Сомбору (89 т.а.в.). Најниже средње месечне температуре има јануар, а понекад децембар и фебруар. Просечно најтоплији месец у години је јул, а понекад јуни и август (Група аутора, 1996). У поменутих двадесет година средња вредност температуре ваздуха јануара била је $-0,6^{\circ}\text{C}$. Просечно најтоплији месец у години је јул, чија је вредност $21,7^{\circ}\text{C}$. У анализираном периоду јун је два пута најтоплији месец у години (1979, 1981) а август четири пута (1971, 1974, 1984, 1986). Јул је од јуна просечно топлији за $1,6^{\circ}\text{C}$, а од августа само за $0,5^{\circ}\text{C}$. Овакве температуре утичу на то да је најпријатнији боравак у бањском лечилишту „Бездан“ у месецима: мај, јуни и септембар. Месец април и октобар су прохладни, али су температуре погодне за разне врсте активности ван објекта (шетња, трчање, тенис, фудбал итд.). Зимски месеци су врло хладни и непогодно утичу на туристичке активности.

Доминантни ветрови дувају из северног правца. Средња вредност њиховог појављивања током године износи 140%. Северни ветрови доминантно дувају током зиме, пролећа и јесени. Доносе сув континентални ваздух. На другом месту су северозападни ветрови, који најчешће дувају леги и у пролеће, затим током зиме, а најређе у јесен. Они су влажни, повећавају облачност и омогућавају појаву падавина. Југоисточни ветрови су суви и непожељни, а појављују се зими, у јесен и пролеће. Западни ветрови доносе влажан ваздух, облаке и падавине, а дувају током лета, пролећа и зиме. Време без ветра је најчешће, а вредност тишина је 210%. Ветар не представља ограничавајући фактор за туризам у Бањи.

Влажност ваздуха је најнижа током лета и износи 69%, затим у пролеће 70%, нешто више у јесен 78%, а највише током зиме 84%. Годишњи ток влажности ваздуха је супротан годишњем току температуре ваздуха. У хладнијем делу године влажност ваздуха је виша, а у топлијем делу године је нижа. Већа влажност ваздуха негативно утиче на рекреативне облике туризма у Бањи, а нижа влажност ваздуха омогућава разноврсне активности у Бањи.

Облачност у лечилишном центру „Бездан“ је слична годишњем току влажности ваздуха. Средња годишња облачност је 57%. Мању облачност од просечне има период од јуна до октобра. Облачност се нагло повећава у новембру. Најоблачнији су јануар и децембар. Облачност негативно утиче на развој туризма у Безданској бањи јер обично доноси кишно и хладније време.

Највећу средњу вредност инсолације имају летњи месеци што је у вези са већом дужином трајања обданице и мањом облачношћу. Најдужу просечну инсолацију има јули 271,1 h, а затим август и јуни. Најмању суму инсолација имају децембар и јануар када су дани кратки и облачни што утиче на то да гости време проводе у оквиру објекта Бање. Лето има највише часова инсолације: 39,3%, а зима најмање 11,0%.

У годишњој расподели падавина постоји прилична неравномерност. Током године постоје два влажнија и два сушнија периода. Главни максимум падавина јавља се крајем пролећа и

почетком лета (мај - јун), а споредни максимум настаје у другој половини јесени. Главни минимум се јавља почетком године (фебруар), а други минимум се јавља на прелазу лета у јесен (септембар). Годишњи просек падавина је 569 mm. Највише падавина има у току лета, мање у пролеће и јесен, а најмање зими (Група аутора, 1996).

Хидрографске основе бањског туризма

Ово подручје је веома богато водама. Фреатска издан је овде врло висока. У инундационој равни она се лети спушта, али у периоду од јесени до пролећа на знатној површини она избија на површину. Нешто је дубље положена на лесној тераси. Карактеристично за дубоке издани код Бездана је да оне имају у извесном смислу термоминерално својство.

Подземне воде - Постојање лековите воде у Бездану утврђено је 1912. године бушењем бунара, дубине 282 m. Вода је имала температуру од 22°C. После више анализа, најпоузданију оцену дао је Хемијски институт у Београду:

- вода има слабо алкалну реакцију
- испарни остатак износи 2,228 g/l
- укупна количина утврђених минерала је 2,746 g/l
- карактеристични јони су: натријум (0,831), хидрокарбонат (0,936) и хлор (0,881).
- од лековитих састојака има јода (3,68 mg/l) и мале количине гвожђа и угљендиоксида.

Институт за физикалну медицину и рехабилитацију из Београда, односно Завод за рехабилитацију интерних болесника, одељење за балнеоклиматологију 1970. године извршио је анализу минералне воде из Бездана. Добијени су следећи резултати:

- Специфична тежина: 1.0018
- рН: 7,8
- Суви остатак на 180°C: 2.4288
- Суви остатак после жарења: 2.3200
- Температура воде: 25,50°C

Хемијски састав воде карактеришу: натријум, хидрокарбонат, хлор и јод. Укупна концентрација N/1000 84/81; Na 39,04; HCO₃ 17,38; Cl 24,47; J 0,31. Утврђено је да вода припада категорији натријум хидрокарбонатних, хлоридних и јодних хипотерми (Бала, 1989).

Површинске воде - Површинске воде својом честином и разноврсношћу праве прави мозаик краја. Највећа и најзначајнија вода свакако је Дунав. Код Бездана, на 1432. km од ушћа он утиче у нашу земљу. На 1427. km налазио се један сужени део реке, где се нагомилавао лед у облику чепа, који је 1972. год. проширен да би се избегло нагомилавање леда и прављење терена. На Дунаву код Бездана се налази царинарница и речно пристаниште, које је изграђено 1885. год. При водостају 0 cm, ширина корита реке је 400 m, а при високом водостају 1000 m.

Средином атара, правцем север-југ, протеже се речица Плазовић, која се у овом месту назива Киђошер, како га зову Мађари. Просечна ширина му је 8 m, а дубина 1 m. Обални делови су му обрасли трском и шашом. При високом водостају плави околни терен. Вода му није погодна за наводњавање услед присуства знатне количине соли.

Велики бачки канал градио се од 1793. до 1801. године. Радове на ископавању Канала обављала је војска и политички робијаша. Почетак канала раније је био код Моноштора. Улаз у Канал брзо се замуљивао, што је онемогућавало бродовима пловидбу, па је пребачен код Бездана. Године 1855. изграђена је устава од бетона (прва у Европи). У исто време подигнут је насип од Бездана до Моноштора.

Табел 1. Садржај 1 литра воде
Table 1. Content of 1 l of water

	Грама	Милимола	Миливала	Миливал%
КАТЈОНА				
Натријума (Na)	0,8980	39,0435	39,4350	92,0726
Калијума (K)	0,0082	0,2102	0,2102	0,4957
Амонијума (NH ₄)	0,0020	0,1300	0,1300	0,3065
Калцијума (Ca)	0,0210	0,5239	0,0478	2,4709
Магнезијума (Mg)	0,0240	0,9868	1,9736	4,6543
			42,4051	100,0000
АНЈОНА				
Хидрокарбонат (HCO ₃)	1,0600	17,3770	17,3770	40,9765
Хлора (Cl)	0,8688	24,4732	24,4732	57,7100
Сулфата (SO ₄)	0,0120	0,1250	0,2500	0,5895
Јода (J)	0,0039	0,3070	0,3070	0,7240
			42,4072	100,0000
КОЛОИДНО РАСТВОРЕНИХ ОКСИДА				
Силициум диоксида (SiO ₂)	0,0220			
Алуминиум оксида (Al ₂ O ₃)	0,0012			
Гвожђе оксида (Fe ₂ O ₃)	0,0006			
Укупно	2,9217			

Извор: Бала, 1989.

Премештањем дунавске воде у Велики канал, није решен проблем водостаја у каналу, без обзира на водостај Дунава, па је у ту сврху ископан канал од Баје до Бездана, који уједно служи за пловидбу. Код Баје је каналисана Шугавица а даље су ископане мртваје код Бездана. На самом ушћу овог канала у Велики изграђена је брана „Шебешфок“. Бајски канал је дуг 44 km. Ширина на дну му је 11 m а просечна дубина 1,8 m. Највећи канал је свакако Дунав - Тиса - Дунав, који је вештачка река. Дунавска вода код Бездана снабдева падом улазак у Канал.

Око села се налази неколико већих мртваја. Настале су природним путем и регулацијом Дунава. Мртваја Безданска вода данас има мању површину, јер је доста измелиорисана. Барачки Дунав лоциран је 1 km северозападно од насеља. Од Дунава је делимично одвојен насипом. Један део му се користи као зимовник. Шебешфок народ назива Црна бара због великих дубина на појединим местима, месечастог је облика. Коњска и Крст мртваја су обрасле барском вегетацијом (Група аутора, 1996).

Биогеографске вредности

Разноврсност физичко-географских елемената условила је шароликост биљног и животињског света. Овде се срећу мочварне, ливадске и шумске биљне заједнице. Са аспекта привредне валоризације, највећи значај имају шуме. Колика је прекривеност безданског терена шумама најбоље се види са батинске стране. Поред аутохтоних шума којима доминирају заједнице врбе, тополе, храста и др. на теренима где је висок ниво горње издани засађено је дрвеће канадске тополе.

Животињски свет такође је искористио све физичко-географске услове: обиље вода, хране и шумске састојине које обезбеђују оптималне услове за живот и размножавање. Поред крупне дивљачи, јелена и дивљих свиња и срна овде живи и ситнија копнена дивљач. Овај крај је веома богат и иктиофауном. Он је један од највећих мрестилишта рибе у Србији. Безброј риба, канала и токова обезбеђује све потребе риби у различито доба године (Група аутора, 1996).

Друштвено-географске карактеристике

Становништво, привреда и насеље

Најмањи број становника у Бездану био је 1748. године, када је у селу живело 1496 становника. Надаље, број становника стално расте, да би кулминирао 1862. године. Тада је у Бездану живело 8185 душа. Између 1862. и 1892. године број житеља се смањило за 789 а узрок је колера која је у то време харала овим крајевима. Опадање броја од 1900. до 1910. за 332 лица, последица је исељавања мештана у Америку. Још један пораст забележен је од 1931. до 1948. године као последица насељавања становништва после Другог светског рата. Надаље, број стално опада што је последица депопулације сеоског становништва Војводине. Од укупног броја становника Бездана, 65,6% је рођено у самом месту, док се остали део доселио из других република, данас држава, углавном из сеоских насеља. Према попису из 2002. године у Бездану је било 5263 становника. Бездан је многонационално село. У њему живи чак 25 етничких група. Према попису из 2002. године у Бездану је било највише Мађара (56,68%), затим Срба (23,86%), Хрвата (1,92%).

Главна грана привреде у насељу Бездан је пољопривреда. Услови за ову грану привреде су доста специфични због великог присуства вода. Постоје услови за измену сортимента у пољопривреди, а то тренутно онемогућују суфицитне воде. Карактеристично за Бездан је да се већи део земљишта 70,9% налази у друштвеном, а мањи део 29,1% у приватном власништву. Чак и ограничених површина поседује више друштвени од приватног сектора. Пољопривреда је нарочито активирана у 20. веку. Тада је ратарство потиснуло сточарство. После II светског рата, извршена је аграрна реформа тако да већина домаћинства данас поседује земљу. Највећи број домаћинства има 3-5 ха земље а најмање од 3 и преко 10 ха. После повраћаја земље протеклих неколико година није се нарочито повећао број домаћинства са већим површинама, али су у приватном сектору увећани комплекси. У атару Бездана има 1230 ха под шумом. Техничко дрво се пласира у Апатин и Сремску Митровицу. Поред аутохтоних шума гаје се багрем и америчка топола. Шумски ревири су Козара, Шуштањ, Штрбац, Карапаца и Каланђош. Сточарство није одраз могућности (Група аутора, 1996). У Бездану, као сеоском насељу, веома је заступљена индустрија, па можемо рећи да је пољопривредно индустријско насеље. Заступљена је најпре прерађивачка индустрија која своје сировине црпи из пољопривреде. Лов и риболов користе се само у спортском облику.

Бездан је развијено (11,5% аграрног становништва) насеље збијеног типа, на западном рубу бачке лесне терасе. Површина атара износи 8.043 ха. По предању, назив је геоморфолошког порекла – основан је на месту где је некада било мноштво дубоких јама (без дна – бездан). Линејског је облика, с обе стране пута Сомбор – Батина - СЦГ-мађарска граница. Припада планским насељима. Садашња главна улица Уј ство (Нова улица) просечена је 1762. године. Савремени физиономски развој остварује се ка истоку, према Плазовићу, и југу, ка Бачком Моноштору. Први писани помен под називом Баттуан потиче из 1305. године, а 1341. године се наводи под именом Берча. Страдао је у татарској најезди крајем 17. века (Ђурчић, 2002)

Културна добра

У приказивању културних добара, даће се акценат на културна добра целе општине Сомбор, јер културно-историјске вредности у гравитационој сфери бањског лечилишта Бездан могу бити комплементарне бањском туризму.

Споменичке туристичке вредности - У ред ових вредности спада више објеката који чине делове амбијенталних целина претежно карактеристичних за поједине тргове. Тако се посебном атрактивношћу карактеришу објекти лоцирани на трговима Сомбора, као што су Градска кућа, Галеова зграда, сада представља седиште галерије слика Милана Коњовића, Грашалковићева палата, Зграда Историјског архива, зграда Жупаније и др.

Знаменита места - Уз Дунав, у подручју Бездана и Батине, налази се импозантан Спомен комплекс Батинске битке. Састоји се из четири целине. Једна, на левој обали Дунава састоји се из Спомен музеја Батинске битке и мост 51. Војвођанске дивизије; а друга на десној обали садржи монументални споменик црвеноармејцима и Спомен дом.

Уметничке туристичке вредности - Од културних установа, богатством садржаја карактеришу се: Градски музеј, са истуреним одећењем уз обалу Дунава у виду Музеја батинске битке; Историјски архив, Народно позориште, Народна библиотека „Карло Бјелички”, Галерија „Милан Коњовић”, Читаоница „Лаза Костић” и др.

Манифестационе вредности - Битну компоненту испољавања туристичких могућности општине Сомбор чине туристичке манифестације, претежно културног и спортског садржаја: Музички фестивал деце Војводине, Сомборске музичке вечери, Међународни сајам перадарства, Безданске туристичке недеље везане су за Бездан и обалу Дунава. Одржавају се у распону од месец дана и обухватају наступе оркестара, такмичења спортских риболоваца, спортских чамаца, пливачки маратон итд.

Историјат развоја Безданске бање

На територији данашње Војводине у прошлим вековима увек је био велики проблем обезбедити добру пијаћу воду. Да би се проблем некако решио, крајем 19. века приступило се бушењу артешких бунара на целој територији Бачко-бодрошке жупаније. У Бездану, у односу на остала места у жупанији, релативно се касно приступило припремама за бушење артешког бунара.

Крајем 1909. године дошло је до епидемије трбушног тифуса у Бездану. У другој половини 1910. године почели су се јављати случајеви колере у местима поред Дунава, па и у Бездану. Због тога, Скупштина Општинског представништва у Бездану донела је одлуку да се на терет општинског буџета избуши један артешки бунар, јер је без тога немогуће обезбедити становништву добру пијаћу воду. Радови су почели у јесен 1911. године, а у пролеће 1912. године посао је већ био завршен. Извршене су три хемијске анализе ове воде и све анализе су потврдиле да је вода из артешког бунара минерална и спада у ред алкално - муријатичних вода богатих јодом. Један литар воде садржи 2,84 mg јода. Поводом ових хемијских анализа тадашња штампа је објавила овакве вести: Анализа је показала да вода има толико јода као ниједна друга у Еропи. Општина намерава да подигне мраморно купатило. Једно акционарско друштво из Енглеске је сазнало за “чудотворну” воду и дало своје понуде жупанији. Тада је избио Први светски рат који је интерес људи скренуо у другом правцу и бездански артешки бунар је пао у заборав (Бала, 1989).

Године 1938. године почиње да ради „Градско хигијенско купатило”, које је располагало са по седам када и тушева. Купатило је коришћено до 1961. године. У међувремену је (1955) донета одлука о оснивању здравствене установе под називом „Јодна бања Бездан”. Тек шест година касније у непосредној близини бушотине изграђен је стационар за смештај болесника и затворени базен за хидротерапију. Примењују се тада још кинези и радна терапија за лечење

локомоторног апарата. Од 1969. године, у лечилишту ради један лекар специјалиста. Године 1970. Бања поприма искључиво лечилишно-рехабилитациони карактер, јер постаје саставни део Опште болнице у Сомбору под називом „Болница за рехабилитацију – Бездан“. Од 1971. године, бива изграђен стационар с просторијом за дневни боравак пацијената. Од 1975. године, лечилиште носи назив „Служба физикалне медицине и рехабилитације – Бездан“ као саставни део Медицинског центра „Др. Р. Симоновић“ из Сомбора. Године 1977. почиње изградња новог терапеутског блока. Три године касније, предан је на употребу нови терапеутски блок.

Данас, као и већина осталих бања у Војводини и Безданска бања губи своју туристичку функцију и поприма карактеристике здравствено-лечилишног центра, иако низом околних туристичких вредности ово место пружа могућности развоја туризма.

Хотелијерски и терапеутски објекти Безданске бање

Одељење за физикалну медицину и рехабилитацију „Бездан“, припада здравственом центру „Радивој Симоновић“ из Сомбора. У лечилишту Бездан постоји стационар са укупно 89 лежаја (1/6 собе). У лечилишту се лече болесници на више начина:

- Приватно - амбулантно (плаћају сами терапије, нису стационарни)
- Амбулантно - преко Социјалног (нису смештени)
- Стационарно - преко СИЗ-а

Лечилиште у Бездану располаже са следећим лечилишним објектима: седам одељења са кадама за хидротерапију, 2 базена - један у функцији, 3 сале за кинезитерапију, сала са осам боксова с уређајима за електротерапију, пет боксова за лечење парафинским облогама и салом за радну терапију итд. У лечилишту се пружају услуге подводне масаже у четвороћелијским, галванским кадама (комбинација електро и хидротерапије), као и услуге ручне масаже.

У бањском лечилишту Бездан је запослено 3 лекара и 74 радника, који пружају све набројане медицинске услуге. У центру се применом комплетне терапије лече дегенеративни и запаљенски реуматизам, преломи и повреде кичме и локомоторног апарата, одузетост централног и периферног нервног система и деформације кичменог стуба. Лечење термоминералном водом спроводи се искључиво купањем.

Промет посетилаца

У лечилишном центру Бездан пружају се следеће врсте терапија: кинезитерапија, физиотерапија, терапија рада, хидротерапија и психотерапија.

Табела 2. Број лица и посета на терапијама током 2002. године

Table 2. Numbers of patients and visits on therapies 2002.

	Лица	Посете
Кинезитерапија	2546	49345
Физиотерапија (електротерапија)	3625	38270
Терапија рада	987	20388
Хидротерапија	1778	40623
Психотерапија	2161	42503

Извор: Статистичка документација бање „Бездан“.

Из табеле 2 се уочава да је током 2002. године највећи број лица користило услуге физиотерапије (електротерапија), затим кинезитерапије и психотерапије. Највећи број посета забележен је за услуге кинезитерапије. Према подацима из табеле 3 може се закључити да највећи број корисника долази на стационар, преко Здравствених фондова, а да се само мањи део њих лечи приватно. Ове бројке указују на преовлађујућу здравствено - лечилишну улогу бање Бездан.

Табела 3. Број корисника лечилишних услуга у Бездану у периоду (1998-2002)

Table 3. Number of health care users in Bezdan in period (1998-2002)

	Приватно	Амбулантно	Стационарно
1998.	209	1301	1354
1999.	236	1999	1275
2000.	340	1176	1654
2001.	280	1156	1642
2002.	299	1124	1400

Извор: Статистичка документација бање "Бездан"

Закључак

Бездан је данас још увек само бањско лечилиште, односно нема довољно елемената за испољавање туристичке функције. У бањи раде само медицински радници, што је такође показатељ да је у бањи развијена само лечилишна функција. Обзиром да, пре свега хотелијерски и ресторатерски објекти, па и остали садржаји нису прилагођени туристима, већ само болесницима који долазе на амбулантно или стационарно лечење, бања за сада има само локални значај.

На основу свега до сада изложеног може се констатовати да су потенцијали развоја Безданске бање велики и неискоришћени, да је садашња туристичко-хотелска и угоститељска понуда веома ниском нивоу, као и да су потенцијали природних услова, квалитета, лековитости и издашности термалних извора довољни и далеко већи од тренутних потреба.

Ресурсни потенцијали термалне воде у зони Бездана дају сигурну потпору изградњи нових комплекса лечилишно-рекреативног садржаја и развоја бањског туризма у дугорочном периоду.

Неоспорно је да Безданска бања располаже великим термоминералним потенцијалом који чини значајну компоненту комплексног развоја континенталног туризма. Ипак је овај развој првенствено завистан од богатства туристичке понуде и њеног начина презентирања у најширем смислу.

Литература и извори

- Група аутора (1996): Сомбор, Географске монографије војвођанских општина, Институт за географију, Нови Сад.
- Бала, Ф. (1989): Медицински центар „Др Радивој Симоновић” Сомбор – ООУР физикалне медицине и рехабилитације Бездан (1940 - 1990)”, Бездан.
- Савезни завод за статистику, (2003): Попис становништва, домаћинстава и станова 2002. године, Београд.
- Кошић, К. (2004): Стање и перспективе развоја бањског туризма у Бачкој, Магистарска теза, Природно-математички факултет, Департаман за географију, туризам и хотелијерство, Нови Сад.
- Статистичка документација Службе физикалне медицине и рехабилитације “Бездан”.